

معاونت پژوهش‌های
کاربردی

سند

نظرات استدلالی

لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون مشترک ایمنی مدیریت سوخت مصرف‌شده و ایمنی مدیریت پسماند پرتوزا (مرحله دوم)

شماره مسلسل: ۴۰۳۲۰۱۴

تاریخ: ۱۴۰۳/۰۳/۲۱

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به
کنوانسیون مشترک ایمنی مدیریت سوخت
مصرف شده و ایمنی مدیریت پسماند پرتوزا
(مرحله دوم)

تاریخ تصویب: ۱۳۹۸/۰۷/۰۲

کد خزانه: ۴۰۳۲۰۱۴

۱۴۰۲/۰۳/۲۱

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۳۹۸/۰۷/۲۴

پژوهشکده شورای نگهبان

باسمه تعالی

لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون مشترک ایمنی

مدیریت سوخت مصرف‌شده و ایمنی مدیریت پسماند پرتوزا (مرحله دوم)

درباره‌ی مصوبه

«لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون مشترک ایمنی مدیریت سوخت مصرف‌شده و ایمنی مدیریت پسماند پرتوزا» به پیشنهاد سازمان انرژی اتمی ایران در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۶/۲۲ به تصویب هیئت وزیران رسید و در تاریخ ۱۳۹۶/۹/۱ توسط مجلس شورای اسلامی اعلام وصول و برای طی تشریفات قانونی تقدیم هیئت رئیسه شد.

در مقدمه‌ی توجیهی این لایحه آمده است: «با توجه به اهمیت اطمینان جامعه بین‌المللی از اینکه روش‌های مناسبی برای ایمنی مدیریت سوخت مصرف‌شده و پسماند پرتوزا برنامه‌ریزی شده و اجرا می‌شوند و با ابراز تمایل به ارتقای فرهنگ ایمنی هسته‌ای مؤثر در سراسر جهان و با تصدیق لزوم همکاری‌های بین‌المللی در ارتقای ایمنی از طریق سازوکارهای دوجانبه و چندجانبه در این زمینه، لایحه حاضر برای طی تشریفات قانونی تقدیم می‌شود.»

این لایحه در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۱۰/۲۴ کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی که به عنوان کمیسیون اصلی عهده‌دار بررسی کارشناسی بود، با اصلاحاتی در متن به تصویب رسید و در نهایت در تاریخ ۱۳۹۸/۴/۲۴ به تصویب صحن علنی مجلس رسید و طی نامه‌ی شماره ۳۳۷/۳۴۶۶۴ مورخ ۱۳۹۸/۴/۳۰ برای طی مراحل قانونی مقرر در اصل (۹۴) قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با بررسی این لایحه در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۸/۵/۱۶، آن را واجد ابهام تشخیص داد و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۹۸/۱۰۲/۱۱۵۳۸ مورخ ۱۳۹۹/۵/۱۹ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

مجلس شورای اسلامی در راستای مرتفع کردن ابهام پیشین شورا، در جلسه‌ی علنی مورخ ۱۳۹۸/۷/۲ اصلاحاتی را در مصوبه معمول داشت و مصوبه‌ی مرحله‌ی دوم را به موجب نامه‌ی شماره ۳۳۷/۵۳۳۹۰ مورخ ۱۳۹۸/۷/۶ به شورای نگهبان ارسال کرد. این شورا با تشکیل جلسات متعدد، بررسی مصوبه‌ی اعاده‌شده را در دستور کار خود قرار داد و علی‌رغم اصلاحات به عمل آمده، مصوبه‌ی اصلاحی را مغایر قانون اساسی دانست و نظر خود در این خصوص را به موجب نامه‌ی شماره ۹۸/۱۰۲/۱۳۱۳۱ مورخ ۱۳۹۸/۷/۲۴ به رئیس مجلس اعلام کرد.

«نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون مشترک ایمنی مدیریت سوخت مصرف شده و ایمنی مدیریت پسماند پرتوزا (مرحله دوم)»

ماده واحد -

به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود به کنوانسیون مشترک ایمنی مدیریت سوخت مصرف شده و ایمنی مدیریت پسماند پرتوزا مشتمل بر یک مقدمه و چهل و چهار ماده به شرح پیوست با لحاظ برداشتها و شرایط زیر ملحق گردد و اسناد مربوط را تسلیم نماید:

۱- از نظر دولت جمهوری اسلامی ایران:

الف - ...

[در جزء «ب» بند (۱) ماده واحد عبارت «مفاد این کنوانسیون به ویژه ماده (۲۷)» جایگزین عبارت «مفاد ماده (۲۷) کنوانسیون» شد.]

ب- مفاد این کنوانسیون به ویژه ماده (۲۷)، به هیچ وجه متضمن یا وضع کننده هیچ گونه تعهدی نمی‌باشد که دولت جمهوری اسلامی ایران از طریق تصویب یا الحاق به کنوانسیون‌های بین‌المللی مربوط یا به گونه دیگری به موجب حقوق بین‌الملل به صورت صریح نپذیرفته است.

۲- ...

■ دیدگاه عدم ابهام

شورای نگهبان در مرحله‌ی نخست، با توجه به اینکه در مقدمه‌ی این معاهده^۱ مقرر شده است

۱. مقدمه‌ی موافقت‌نامه‌ی حاضر: «طرف‌های متعاقد؛

(۱) ...

(۱۳) با در نظر داشتن کنوانسیون ایمنی هسته‌ای (۱۹۹۴ برابر با ۱۳۷۳)، کنوانسیون اعلام فوری حادثه هسته‌ای (۱۹۸۶ برابر با ۱۳۶۵)، کنوانسیون کمک‌رسانی به هنگام وقوع حادثه هسته‌ای یا فوریت رادیولوژیکی (۱۹۸۶ برابر با ۱۳۶۵)، کنوانسیون حفاظت فیزیکی از مواد هسته‌ای (۱۹۸۰ برابر با ۱۳۵۹)، کنوانسیون جلوگیری از آلودگی دریایی از طریق تخلیه پسماندها و سایر مواد، اصلاحی سال (۱۹۹۴ برابر با ۱۳۷۳) و دیگر اسناد بین‌المللی مربوط

کشورهای عضو «با در نظر گرفتن» مجموعه‌ای از معاهدات دیگر به پذیرش این معاهده توافق کرده‌اند و با توجه به اینکه جمهوری اسلامی به برخی از معاهدات مذکور ملحق نشده است، از حیث روشن نبودن تعهدات کشور با پذیرش این معاهده از این منظر که با پذیرش این معاهده به دیگر معاهدات مذکور که جمهوری اسلامی هنوز به آنها ملحق نشده است نیز متعهد می‌شود یا خیر، کلیات مصوبه را دارای ابهام شناخت. اکنون مجلس شورای اسلامی در راستای رفع این ابهام شورا، در جزء (ب) بند (۱) ماده واحده تصریح کرده است مفاد کنوانسیون حاضر به هیچ عنوان هیچ‌گونه تعهدی را برای کشور ایجاد نخواهد کرد، مگر آنکه صریحاً آن تعهد از سوی جمهوری اسلامی پذیرفته شده باشد. بنابراین با توجه به تصریح قانون‌گذار به این موضوع، ابهام سابق شورا در این خصوص رفع شده است.

■ نظر شورای نگهبان

کلیات مصوبه با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

ماده ۱- ...

ماده ۶- مکان یابی تأسیسات پیشنهادی

۱- هر طرف متعاقد به منظور حصول اطمینان از اینکه دستورات عملیها برای تأسیسات پیشنهادی مدیریت سوخت مصرف‌شده برقرار و اجرایی می‌گردند، اقدامات مقتضی زیر را اتخاذ خواهد نمود:

→

(۱۴) با در نظر داشتن اصول مندرج در «استانداردهای اساسی بین‌المللی ایمنی بین سازمانی برای حفاظت در برابر تابش یون‌ساز و ایمنی چشمه‌های پرتوی (۱۹۹۶ برابر با ۱۳۷۵)»، اصول بنیادی ایمنی آرژانس بین‌المللی انرژی اتمی با عنوان «اصول مدیریت پسماند پرتوزا (۱۹۹۵ برابر با ۱۳۷۴)» و استانداردهای بین‌المللی موجود مرتبط با ایمنی انتقال مواد پرتوزا؛
(۱۵) با یادآوری فصل (۲۲) دستورجلسه ۲۱ مصوب فرامه‌ای سازمان ملل متحد درخصوص محیط‌زیست و توسعه در سال ۱۹۹۲ (برابر با ۱۳۷۱) در ریودوژانیرو، که بر اهمیت روزافزون مدیریت ایمن و سازگار با محیط زیست پسماند پرتوزا مجدداً تأکید می‌نماید؛
(۱۶) با تصدیق تمایل به تقویت نظام واریسی (کنترل) بین‌المللی در حال اجراء به‌ویژه برای مواد پرتوزای موضوع بند (۳) ماده (۱) کنوانسیون بازل درباره واریسی (کنترل) انتقالات برون‌مرزی مواد زائد زیان‌بخش و دفع آنها (۱۹۸۹ برابر با ۱۳۶۸)؛
به شرح زیر توافق نموده‌اند: ...»

(۱) ...

(۴) مشورت با طرف‌های متعاقد مجاور چنین تأسیساتی، تا جایی که احتمال تأثیرپذیری آنها از تأسیسات مذکور وجود دارد و به محض درخواست آنها، در اختیار قرار دادن داده‌های کلی مرتبط با تأسیسات به منظور قادرسازی آنها به ارزیابی اثر ایمنی احتمالی تأسیسات مذکور بر قلمرو آنها.

۲- ...

ماده ۱۳- مکان‌یابی تأسیسات پیشنهادی

۱- هر طرف متعاقد به منظور حصول اطمینان از اینکه دستورالعمل‌هایی برای تأسیسات پیشنهادی مدیریت پسماند پرتوزا برقرار و اجرایی می‌گردند، اقدامات مقتضی زیر را اتخاذ خواهد نمود:

(۱) ...

(۴) مشورت با طرف‌های متعاقد مجاور چنین تأسیساتی، تا جایی که احتمال تأثیرپذیری آنها از تأسیسات مذکور وجود دارد و به محض درخواست آنها، در اختیار قرار دادن داده‌های کلی مرتبط با تأسیسات به منظور قادرسازی آنها در ارزیابی اثر ایمنی احتمالی تأسیسات مذکور بر قلمرو آنها.

۲- ...

ماده ۳۲- گزارش‌دهی

۱- طبق مفاد ماده (۳۰)^۱، هر طرف متعاقد یک گزارش ملی را برای هر جلسه بازنگری طرف‌های متعاقد ارائه خواهد نمود. این گزارش به اقدامات اتخاذ شده برای اجرای هر یک از تعهدات این کنوانسیون خواهد پرداخت. همچنین برای هر طرف متعاقد، گزارش به موارد زیر اشاره خواهد داشت:

(۱) خط‌مشی مدیریت سوخت مصرف شده آن؛

۱. ماده (۳۰) معاهده‌ی حاضر: «ماده ۳۰- جلسات بازنگری

۱- طرف‌های متعاقد جلساتی را با هدف بازنگری گزارش‌های ارائه شده براساس ماده (۳۲) برگزار خواهند نمود.

۲- در هر جلسه بازنگری، طرف‌های متعاقد:

(۱) تاریخ جلسه بعدی مزبور را تعیین خواهند نمود. بازه زمانی بین جلسات بازنگری نباید از سه سال تجاوز نماید.

(۲) ...»

- (۲) رویه‌های مدیریت سوخت مصرف شده آن؛
- (۳) خط‌مشی مدیریت پسماند پرتوزای آن؛
- (۴) رویه‌های مدیریت پسماند پرتوزای آن؛
- (۵) معیارهای مورد استفاده در تعریف و طبقه‌بندی پسماند پرتوزا.
- ۲- این گزارش همچنین شامل موارد زیر خواهد بود:
- (۱) فهرست تأسیسات مدیریت سوخت مصرف‌شده مشمول این کنوانسیون، مکان، هدف اصلی و ویژگی‌های اساسی آنها؛
- (۲) موجودی سوخت مصرف‌شده که مشمول این کنوانسیون است و در حال نگهداری در انبار بوده و سوخت مصرف‌شده‌ای که دفن شده است. این موجودی شامل توصیف مواد خواهد بود و در صورت وجود، اطلاعاتی درخصوص جرم و کل فعالیت آن را ارائه خواهد نمود.
- (۳) فهرست تأسیسات مدیریت پسماند پرتوزای مشمول این کنوانسیون، مکان، هدف اصلی و ویژگی‌های اساسی آنها؛
- (۴) موجودی پسماند پرتوزای مشمول این کنوانسیون که:
- (الف) در انبار در تأسیسات چرخه سوخت هسته‌ای و مدیریت پسماند پرتوزا در حال نگهداری می‌باشند؛
- (ب) دفن شده است؛ یا
- (پ) از رویه‌های قبلی نتیجه شده است.
- این موجودی شامل توصیف مواد و سایر اطلاعات مقتضی موجود نظیر جرم، فعالیت و رادیونوکلیدهای ویژه خواهد بود.
- (۵) فهرست تأسیسات هسته‌ای در فرآیند برچیده شدن و وضعیت فعالیت‌های برچیدن در آن تأسیسات

■ دیدگاه مغایرت

به موجب احکام بند (۴) ماده (۶) و بند (۴) ماده (۱۳) کنوانسیون حاضر، کشورهای عضو متعهد هستند به محض درخواست «طرف‌های متعاقد مجاور چنین تأسیساتی تا جایی که احتمال تأثیرپذیری آنها از تأسیسات مذکور وجود دارد»، «داده‌های کلی مرتبط» با تأسیسات خود را در اختیار قرار دهد. همچنین مطابق حکم ماده (۳۲) این موافقت‌نامه،

کشورهای عضو ملزم به ارائه‌ی گزارش کاملی از «فهرست تأسیسات»، «موجودی سوخت مصرف نشده»، «فهرست تأسیسات مدیریت پسماند پرتوزا»، «فهرست تأسیسات هسته‌ای در فرآیند برچیده شدن» و ... هستند. این احکام به وضوح منجر به قرار گرفتن اطلاعات امنیتی و حساس تأسیسات ایمنی و هسته‌ای کشور در اختیار سایر کشورها و در نتیجه ایجاد زمینه‌ی نفوذ اجانب خواهد شد. در نتیجه احکام بند (۴) ماده (۶) و بند (۴) ماده (۱۳) و ماده (۳۲) این موافقت‌نامه، مغایر بند (۵) اصل (۳) قانون اساسی است؛ چرا که مطابق مفاد این بند، جلوگیری از نفوذ اجانب (که به معنای پیشگیری از آن است) از وظایف حاکمیت در جمهوری اسلامی شمرده شده است. به دیگر سخن، با پذیرش این معاهده (به‌ویژه تکلیف گزارش‌دهی و ارائه‌ی اطلاعات)، جمهوری اسلامی ملتزم به تعهداتی می‌شود و تضییقاتی برای کشور به وجود می‌آید، در حالی که امتیاز و مابازای چندانی در قبال آن به دست نخواهد آمد؛ چرا که به موجب بند (۳) ماده (۳) موافقت‌نامه^۱ کشورهای دارای فعالیت‌های هسته‌ای نظامی، به راحتی می‌توانند کلیه‌ی پسماندها و فعالیت‌های حساس خود را نظامی معرفی و از ایفای تعهدات خود فرار کنند، ولی کشورهایی همچون ایران که دارای برنامه‌ی هسته‌ای صلح‌آمیز هستند، ملزم به ارائه‌ی کلیه‌ی اطلاعات حساس خود هستند. بنابراین همان‌طور که اجرای الزامات «FATF» منجر به افشای اطلاعات حساس کشور و ایجاد زمینه‌ی نفوذ اجانب می‌شود، با امعان نظر در احکام مذکور روشن می‌شود کنوانسیون حاضر نیز می‌تواند از طریق مکانیزم «گزارش‌دهی» و «قرار دادن داده‌های کلی در اختیار طرف‌های مجاور»، زمینه‌ی نفوذ بیگانگان و دشمنان کشور را فراهم آورد. ضمن اینکه نباید از نظر دور داشت برخی از

۱. ماده (۳) موافقت‌نامه: «ماده ۳- دامنه کاربرد

۱- ...

۳- این کنوانسیون در مورد ایمنی مدیریت سوخت مصرف‌شده یا پسماند پرتوزای برنامه‌های نظامی یا دفاعی اعمال نخواهد شد، مگر آنکه به‌عنوان سوخت مصرف‌شده یا پسماند پرتوزای مورد نظر این کنوانسیون توسط طرف متعاقد اعلام گردد. با این حال، این کنوانسیون در مورد ایمنی مدیریت سوخت مصرف‌شده و پسماند پرتوزای برنامه‌های نظامی یا دفاعی اعمال خواهد شد، چنانچه و زمانی که چنین موادی به‌طور دائمی به برنامه‌های منحصرأ غیرنظامی منتقل و در آنها مدیریت گردند.

۴- ...»

کشورهای متخاصم با ایران با استفاده از مکانیزم «قرار دادن داده‌های کلی در اختیار طرف‌های مجاور» مذکور در بند (۴) ماده (۶) و بند (۴) ماده (۱۳)، با این بهانه که احتمال تأثیرپذیری قلمرو آنها از تأسیسات پرتوزای ایران وجود دارد، می‌توانند درخواست ارائه‌ی اطلاعات تأسیسات کشور را ارائه کنند، در حالی که خود آنها با توجه به فعالیت‌های نظامی هسته‌ای، ملزم به ارائه‌ی هیچ‌گونه اطلاعات حساسی نیستند.

■ نظر شورای نگهبان

– بند (۴) ماده (۶) و بند (۴) ماده (۱۳)، در خصوص در اختیار قرار دادن داده‌های کلی مرتبط با تأسیسات به طرف‌های متعاقد مجاور و همچنین ماده (۳۲)، در خصوص تکلیف طرف‌های متعاقد به ارائه گزارش ملی در خصوص موضوعات مذکور، از جهت ایجاد زمینه برای نفوذ اجانب، مغایر بند (۵) اصل (۳) قانون اساسی شناخته شد.

* * *

ماده ۲۹ – جلسه مقدماتی

۱ – جلسه مقدماتی طرف‌های متعاقد حداکثر شش ماه پس از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون برگزار خواهد گردید.

۲ – در این جلسه طرف‌های متعاقد:

(۱) تاریخ نخستین جلسه بازنگری موضوع ماده (۳۰) را تعیین خواهند نمود. این جلسه بازنگری در اسرع وقت حداکثر سی ماه پس از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون برگزار خواهد گردید.

(۲) آیین کار و قواعد مالی را با اجماع تهیه و تصویب خواهند کرد.

(۳) به ویژه و طبق آیین کار، موارد زیر را تعیین خواهند نمود:

(الف) راهنمایی‌هایی درخصوص شکل و ساختار گزارش‌های ملی که

قرار است براساس ماده (۳۲) ارائه شود؛

(ب) ...

ماده ۳۰ – جلسات بازنگری

۱ – طرف‌های متعاقد جلساتی را با هدف بازنگری گزارش‌های ارائه شده براساس ماده (۳۲) برگزار خواهند نمود.

۲- در هر جلسه بازرنگری، طرف‌های متعاقد:

(۱) ...

(۲) می‌توانند ترتیبات مقرر بر اساس بند (۲) ماده (۲۹) را بازرنگری نمایند و بازرنگری‌هایی را از طریق اجماع تصویب کنند مگر به ترتیب دیگری که در آیین کار پیش‌بینی شده باشد. همچنین آنها می‌توانند قواعد مالی و آیین کار را از طریق اجماع اصلاح کنند.

۳- ...

▪ دیدگاه مغایرت

به موجب حکم ماده (۲۹)، حداکثر سی ماه پس از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون، در نخستین جلسه‌ی بازرنگری، «آیین کار» و «قواعد مالی» موافقتنامه با اجماع نمایندگان کشورهای عضو تهیه و تصویب خواهد شد. ضمن اینکه مطابق حکم ماده (۳۰)، «آیین کار» و «قواعد مالی» این موافقتنامه می‌تواند با اجماع نمایندگان کشورها مورد بازرنگری و اصلاح قرار گیرد. این حکم از دو جهت دارای اشکال است: اولاً گرچه پیش از الحاق جمهوری اسلامی به این کنوانسیون، «قواعد مالی» آن از سوی نمایندگان دیگر کشورها تعیین شده است، اما اگر «قواعد مالی» فعلی یا اصلاحات آن در آینده، متضمن حکم خلاف شرع باشد (مانند تجویز پرداخت ربا یا معاملات غرری)، این حکم واجد اشکال شرعی خواهد بود. ضمن اینکه مطابق اصل (۴) قانون اساسی، تشخیص شرعی موضوع با فقهای شورای نگهبان است و نماینده‌ی جمهوری اسلامی در اجلاس این موافقتنامه صلاحیت اظهارنظر در این خصوص را ندارد. ثانیاً مطابق قسمت (الف) جزء (۳) بند (۲) ماده (۲۹)، «آیین کار» متضمن راهنمایی‌هایی در خصوص «شکل و ساختار گزارش‌های ملی» است، نظر به اینکه تعیین «شکل و ساختار گزارش‌های ملی» جمهوری اسلامی ایران، باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد و نماینده‌ی ایران در اجلاس‌های این موافقتنامه صلاحیت اظهارنظر در این خصوص را ندارد، این حکم مغایر با اصول (۷۷) و (۱۲۵) قانون اساسی است. ضمن اینکه شکل و ساختار فعلی یا آتی حاکم بر گزارش‌های ملی ممکن است به نحوی باشد که با مکلف کردن کشور به ارائه‌ی اطلاعات حساس و امنیتی، زمینه‌ساز نفوذ اجانب باشد. بنابراین از این منظر نیز مغایر با بند (۵) اصل (۳) قانون اساسی است.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

احکام مقرر شده در مواد (۲۹) و (۳۰) این معاهده، مغایرتی با موازین شرع یا اصول (۳)،

(۷۷) و (۱۲۵) قانون اساسی ندارد؛ توضیح اینکه اولاً تصویب یا اصلاح «قواعد مالی» موافقتنامه، به معنای تجویز عمل نماینده‌ی کشور برخلاف موازین شرعی نیست. چه اینکه عالی‌الاصول تمام مقامات اداری تصمیمات خود را منطبق با شرع مقدس اتخاذ می‌کنند. ضمن اینکه این تصمیم‌گیری نماینده‌ی ایران نیز نافی اصل (۴) قانون اساسی و صلاحیت نظارتی شورای نگهبان نیست. ثانیاً حکم پیش‌بینی شده در قسمت (الف) جزء (۳) بند (۲) ماده (۲۹)، در خصوص وجود راهنمایی‌هایی در خصوص «شکل و ساختار گزارش‌های ملی» در «آیین کار»، تنها جنبه‌ی شکلی و اجرایی دارد؛ توضیح اینکه در تمام سازمان‌های بین‌المللی، یک «آیین کار» برای نحوه‌ی اداره‌ی جلسات و نحوه‌ی تنظیم گزارش‌ها وجود دارد که به تصویب نماینده‌های کشورها می‌رسد، اما ماهیت این سند تنها شبیه به «آیین‌نامه اجرایی» است و لزومی به تصویب مجلس شورای اسلامی در این خصوص وجود ندارد. ضمن اینکه این حکم تنها ناظر به «شکل و ساختار» گزارش‌های ملی است و متعرض به محتوای گزارش نشده است تا شبهه‌ی ایجاد زمینه‌ی نفوذ اجانب مطرح شود. بنابراین احکام مواد (۲۹) و (۳۰)، مغایرتی با موازین شرع و قانون اساسی ندارد.

■ نظر شورای نگهبان

مواد (۲۹) و (۳۰)، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای مدظله‌العالی

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸)

تهران | خیابان شهید بهشتی
خیابان سرافراز | کوچه پنجم | پلاک ۱۱

www.ccri.ac.ir

کدپستی ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳
دبیرخانه ۰۲۱۸۸۵۳۳۴۲۲

پژوهشکده شورای نگهبان